

Strategisk exportkontroll 2014 — krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet regeringens skrivelse 2014/15:114 Strategisk exportkontroll 2014 – krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden samt motioner i frågor med anknytning till skrivelsen.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionerna och lägger skrivelsen till handlingarna. I betänkandet finns fyra reservationer.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Bakgrund	4
Skrivelsens huvudsakliga innehåll.....	6
Utskottets överväganden.....	7
Krigsmateriellagstiftning och demokratikriterium	7
Motionen	7
Utskottets ställningstagande.....	7
Internationell samverkan om exportkontroll av krigsmateriel	8
Motionen	8
Utskottets ställningstagande.....	8
EU:s gemensamma ståndpunkt, Europeiska försvarsbyrå (EDA)	9
Motionerna.....	9
Utskottets ställningstagande.....	9
Övrigt yrkande.....	10
Reservationer	12
1. Krigsmateriellagstiftning och demokratikriterium, punkt 1 (V).....	12
2. Internationell samverkan om exportkontroll av krigsmateriel, punkt 2 (M)	12
3. EU:s gemensamma ståndpunkt, Europeiska försvarsbyrå (EDA), punkt 3 (SD).....	14
4. EU:s gemensamma ståndpunkt, Europeiska försvarsbyrå (EDA), punkt 3 (V).....	14
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	16
Skrivelsen.....	16
Följdmotionen	16
Motioner från allmänna motionstiden 2014/15	16
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkande som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 5	18
<i>Tabell</i>	
Övrigt yrkande	18

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Krigsmateriellagstiftning och demokratikriterium**

Riksdagen avslår motion
2014/15:3047 av Hans Linde m.fl. (V).

Reservation 1 (V)

2. **Internationell samverkan om exportkontroll av krigsmateriel**

Riksdagen avslår motion
2014/15:2993 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 21.

Reservation 2 (M)

3. **EU:s gemensamma ståndpunkt, Europeiska försvarsbyrå (EDA)**

Riksdagen avslår motionerna
2014/15:140 av Stig Henriksson m.fl. (V) yrkandena 2 och 3 samt
2014/15:2961 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkande 14.

Reservation 3 (SD)

Reservation 4 (V)

4. **Skrivelse 2014/15:114**

Riksdagen lägger skrivelse 2014/15:114 till handlingarna.

5. **Övrigt yrkande**

Riksdagen avslår motion
2014/15:1984 av Pernilla Stålhammar (MP).

Stockholm den 21 maj 2015

På utrikesutskottets vägnar

Kenneth G Forslund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kenneth G Forslund (S), Anna-Lena Sörenson (S), Sofia Arkelsten (M), Olle Thorell (S), Julia Kronlid (SD), Margareta Cederfelt (M), Katarina Köhler (S), Valter Mutt (MP), Göran Pettersson (M), Pyry Niemi (S), Björn Söder (SD), Sofia Damm (KD), Krister Örnfjäder (S), Sotiris Delis (M), Tina Acketoft (FP) och Lotta Johnsson Fornarve (V).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet regeringens skrivelse 2014/15:114 Strategisk exportkontroll 2014 – krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden samt motioner i frågor med anknytning till skrivelsen. Det har inlämnats en följdmotion med anledning av skrivelsen.

Bakgrund

Krigsmaterielexport

Sverige har av utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiska skäl valt att i viss utsträckning tillåta export av krigsmateriel. Det svenska regelverket består av lagen (1992:1300) om krigsmateriel och förordningen (1992:1303) om krigsmateriel samt av regeringens riktlinjer för krigsmaterielexport, vilka har beslutats av riksdagen. Krigsmateriel får endast exporteras om det finns säkerhets- eller försvarspolitiska skäl för det och det inte strider mot Sveriges utrikespolitik. Inspektionen för strategiska produkter (ISP) har som fristående myndighet till uppgift att pröva ansökningar om tillstånd i enlighet med regelverket. Tillståndsprövningen görs i enlighet med både de svenska riktlinjerna för krigsmaterielexport och EU:s gemensamma ståndpunkt om vapenexport.¹ Sedan juni 2014 prövas utförelsansökningar också enligt kriterierna i Förenta nationernas (FN) vapenhandelsfördrag (Arms Trade Treaty, ATT).²

Utöver de 7 länder utanför EU som tog emot enbart jakt- och sportskytteammunition mottog 54 länder samt FN-organ leveranser av svensk krigsmateriel under 2014. Värdet av de faktiska exportleveranserna av krigsmateriel uppgick till ca 8 miljarder kronor. Den totala exporten av krigsmateriel har därmed minskat med ca 33 procent jämfört med 2013. Under 2014 utgjordes de enskilt största mottagarländerna av svensk krigsmateriel av USA, Norge, Thailand, Storbritannien och Indien.

Riksdagen gav i betänkande 2010/11:UU3 regeringen till känna som sin mening att regeringen ska återkomma till riksdagen med ett förslag till ny krigsmateriellagstiftning i syfte att skärpa exportkontrollen gentemot icke-demokratiska stater. Den 1 juni 2012 fattade regeringen beslut om en parlamentarisk kommitté för översyn av exportkontrollen av krigsmateriel.

¹ År 1998 antog EU en uppförandekod med gemensamma kriterier för export av krigsmateriel. Uppförandekoden stärktes 2005 och antogs som gemensam ståndpunkt 2008 (2008/944/GUSP). Den gemensamma ståndpunkten listar åtta kriterier som vart och ett ska beaktas innan ett beslut om att tillåta vapenexport till ett land fattas. Kriterierna handlar om situationen i mottagarlandet, situationen i mottagarlandets region samt avsändarlandets och mottagarlandets internationella åtaganden.

² Riksdagen beslutade om Sveriges anslutning till FN:s vapenhandelsfördrag i betänkande 2013/14:190.

Krigsmaterielexportöversynskommittén (KEX), som består av representanter för samtliga åtta riksdagspartier, har i uppgift att utreda den framtida svenska exportkontrollen av krigsmateriel och ramarna kring den. Det huvudsakliga syftet med utredningen är att lämna förslag till ny krigsmateriellagstiftning i syfte att skärpa exportkontrollen gentemot icke-demokratiska stater (dir. 2012:50). Utgångspunkten utgörs av de förutsättningar som gäller för den svenska utrikes-, försvars- och säkerhetspolitiken samt Sveriges internationella åtaganden bl.a. på exportkontrollområdet och när det gäller mänskliga rättigheter.

Ursprungligen skulle den parlamentariska kommittén redovisa uppdraget senast den 15 december 2014. Regeringen beslutade i november 2014 (dir. 2014:148) att förlänga tidsfristen för att redovisa uppdraget till senast den 15 april 2015. Den 26 mars 2015 beslutade regeringen om ytterligare en förlängning av tidsfristen (dir. 2015:32). Enligt detta beslut ska kommittén redovisa uppdraget senast den 30 juni 2015.

Den 12 december 2014 redovisade kommittén ett delbetänkande med förslag till hur sanktionssystemet kan förbättras i krigsmateriellagen och i lagen om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd.

Export av produkter med dubbla användningsområden

Produkter med dubbla användningsområden (PDA) är sådana produkter som tillverkas för ett legitimt civilt bruk, men som kan användas militärt för exempelvis tillverkning av massförstörelsevapen eller krigsmateriel. Det internationella samfundet har under de senaste decennierna utvecklat en rad samarbetsformer för att kontrollera spridningen av dessa produkter. Inom de multilaterala exportkontrollregimerna har det utarbetats kontrollistor som fastställer vilka produkter som ska vara underställda tillståndsprovning. För EU:s del lyfts kontrollistorna löpande in i bilagan till rådets förordning (EG) nr 428/2009 om upprättande av en gemenskapsordning för kontroll av export, överföring, förmedling och transitering av produkter med dubbla användningsområden. Förordningen inkluderar gemensamma kriterier som medlemsstaterna har att beakta vid provning. EU-förordningen kompletteras i Sverige av lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd (PDA-lagen) samt förordningen (2000:1217) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd. Utgångspunkten är att utförelsetillstånd ska beviljas såvida det inte strider mot utrikes- eller säkerhetsintressen så som dessa beskrivs i EU-förordningen. ISP är tillståndsgivande myndighet förutom när det gäller kärnämnen då Strålsäkerhetsmyndigheten fyller denna funktion.

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen redogör regeringen för den svenska exportkontrollpolitiken i fråga om krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden under 2014. Skrivelsen innehåller också ett avsnitt med statistik över svensk krigsmaterielexport, och export av produkter med dubbla användningsområden redovisas. Dessutom beskrivs samarbetet inom EU och i andra internationella forum i frågor som rör strategisk exportkontroll av såväl krigsmateriel som produkter med dubbla användningsområden.

Utskottets överväganden

Strategisk exportkontroll 2014 – krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger regeringens skrivelse 2014/15:114 till handlingarna. Riksdagen avslår ett antal motioner som rör krigsmateriellagstiftning och demokratikriterium, internationell samverkan om exportkontroll av krigsmateriel samt EU:s gemensamma ståndpunkt om vapenexport och Europeiska försvarsbyrån.

Jämför reservationerna 1 (V), 2 (M), 3 (SD) och 4 (V).

Krigsmateriellagstiftning och demokratikriterium

Motionen

Vänsterpartiet refererar i kommittémotion 2014/15:3047 av Hans Linde m.fl. yrkande 1 till arbetet inom KEX och begär att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på nytt regelverk för svensk vapenexport senast årsskiftet 2015/16.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill ånyo påminna om riksdagens tillkännagivande till regeringen i betänkande 2010/11:UU3 om att regeringen ska återkomma till riksdagen med ett förslag till ny krigsmateriellagstiftning i syfte att skärpa exportkontrollen gentemot icke-demokratiska stater.

Utskottet välkomnade i betänkande 2013/14:UU11 att regeringen har tillsatt en parlamentarisk kommitté, i vilken företrädare för riksdagens samtliga partier är företrädda, som ska utreda den framtida svenska exportkontrollen av krigsmateriel och ramarna kring den. Utskottet konstaterar återigen att det huvudsakliga syftet med utredningen är att lämna förslag till ny krigsmateriellagstiftning i syfte att skärpa exportkontrollen gentemot icke-demokratiska stater. Vidare konstaterar utskottet ånyo att kommittén bl.a. ska föreslå de överväganden som lämpligen bör göras för att fastställa om ett land är en icke-demokrati, utreda möjligheten att öka öppenheten och transparensen inom den svenska exportkontrollen, inklusive Exportkontrollrådet, redovisa hur EU:s gemensamma ståndpunkt 2008/944/GUSP, de svenska riktlinjerna för krigsmaterielexport och Sveriges politik för global utveckling omvandlats

i praxis och om denna förändrats över tid samt utreda och bedöma om krigsmateriellagstiftningen ska förändras i klarläggande syfte.

Utskottet noterar att den parlamentariska kommittén den 12 december 2014 i ett delbetänkande redovisade förslag till hur sanktionssystemet i krigsmateriellagen och i PDA-lagen kan förbättras för att beivra överträdelser.

Utskottet noterar vidare att regeringen den 26 mars 2015 beslutade att förlänga tiden för att redovisa uppdraget till senast den 30 juni 2015. Utskottet emotser utredningens resultat och förutsätter att regeringen därefter återkommer till riksdagen med en proposition om ny krigsmateriellagstiftning som skärper exportkontrollen gentemot icke-demokratiska stater.

Mot bakgrund av utskottets överväganden avstyrks motion 2014/15:3047 (V) yrkande 1.

Internationell samverkan om exportkontroll av krigsmateriel

Motionen

Moderaterna framhåller i kommittémotion 2014/15:2993 av Karin Enström m.fl. yrkande 21 bl.a. vikten av ett universellt, juridiskt bindande fördrag som globalt stärker kontrollen av handeln med konventionella vapen. Vidare poängteras bl.a. att det behövs ökade krav på världens länder för att upprätthålla effektiva exportkontrollsystem.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen beslutade i betänkande 2013/14:190 om Sveriges anslutning till FN:s vapenhandelsfördrag. Utskottet välkomnar att fördraget trädde i kraft den 24 december 2014. Utskottet delar regeringens bedömning att ett universellt, juridiskt bindande fördrag som globalt stärker kontrollen av handeln med konventionella vapen utgör en effektiv väg att komma till rätta med den gränsöverskridande illegala vapenhandeln som på många håll i världen föder väpnat våld och väpnade konflikter. Mot denna bakgrund välkomnar utskottet att regeringen fäster stor vikt vid en bred anslutning till och ett effektivt genomförande av vapenhandelsfördraget samt att Sverige även i fortsättningen kommer att stödja fördraget. Utskottet ser i detta sammanhang positivt på att EU efter ett beslut i ministerrådet har börjat genomföra ett treårigt program för att stödja andra länders genomförande av vapenhandelsfördraget och därmed deras möjlighet att tillträda fördraget. Utskottet ser även positivt på att Sverige bidragit till FN:s fond för bl.a. projekt till stöd för genomförande av vapenhandelsfördraget.

Som framfördes i betänkande 2013/14:UU11 anser utskottet att hotet om en okontrollerad spridning av små och lätta vapen (Small Arms and Light Weapons, SALW) måste tas på stort allvar. Inga andra typer av vapen orsakar

fler dödsoffer och mer lidande än små och lätta vapen som dagligen används i lokala och regionala konflikter, inte minst i utvecklingsländerna.

Utskottet välkomnar att arbetet med att genomföra den EU-strategi med handlingsplan för bekämpning av illegal spridning av små och lätta vapen, som antogs av Europeiska rådet 2005, har fortsatt under 2014. Utskottet noterar att rådets slutsatser från 2008 om införande av en särskild SALW-klausul i samarbetsavtal mellan EU och tredjeländ uppdaterades under 2014 för att även återspegla ikraftträdandet av vapenhandelsfördraget när det gäller regleringen av laglig vapenhandel.

Utskottet konstaterar att det inom det s.k. Wassenaararrangemanget finns en rapporteringsskyldighet för handel med små och lätta vapen. Utskottet upprepar sin uppfattning att Sverige även fortsättningsvis ska verka för att varje land ska inrätta och genomföra en ansvarsfull exportpolitik med heltäckande lagar och regler. Målet är att alla länder ska ha effektiva system som kontrollerar tillverkare, säljare, köpare, agenter och förmedlare av små och lätta vapen.

Mot bakgrund av utskottets överväganden avstyrks motion 2014/15:2993 (M) yrkande 21.

EU:s gemensamma ståndpunkt, Europeiska försvarsbyrå (EDA)

Motionerna

Vänsterpartiet begär i kommittémotion 2014/15:140 av Stig Henriksson m.fl. yrkandena 2 och 3 bl.a. dels att Sverige bör motsätta sig alla riktlinjer eller regelverk inom EU som kan ha en begränsande inverkan på möjligheterna till nationell reglering av vapenhandel, dels att Sverige bör lämna EDA.

Sverigedemokraterna anger i kommittémotion 2014/15:2961 av Mikael Jansson m.fl. yrkande 14 bl.a. att det inom EU finns planer på att utveckla en gemensam försvarsindustristrategi under EDA. Sverigedemokraterna anser att detta kan skada den svenska försvarsindustrin och anför bl.a. att Sverige bör avstå från att bli underställt en sådan EU-strategi och i stället bör satsa på försvarsmaterielsamarbeten med enskilda länder.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att EU:s gemensamma ståndpunkt innehåller åtta kriterier för export av krigsmateriel som medlemsstaterna ska tillämpa vid den nationella prövningen av exportansökningar samt att det står medlemsländerna fritt att ha egna striktare riktlinjer.

Utskottet välkomnar att systemet med att utbyta underrättelser mellan medlemsstaterna om avslag på ansökningar om exporttillstånd har ökat i omfattning som en del av den översyn av den gemensamma ståndpunkten som

genomfördes under 2013. Utskottets uppfattning ligger i linje med vad som framförs i regeringens skrivelse om att utbytet av underrättelser ökar transparens och öppenhet samt leder till en mer gemensam syn på olika exportdestinationer.

Utskottet anser att det ligger i Sveriges säkerhetspolitiska intresse att värna om ett långsiktigt och kontinuerligt samarbete i materielfrågor med traditionella samarbetsländer och att Sveriges internationella fredsfrämjande verksamhet är beroende av att vår materiel kan fungera tillsammans med samarbetsparternas materiel.

Utskottet står bakom regeringens grundläggande inställning att Sverige ska medverka i och påverka de processer som sätts igång för att gå vidare i det europeiska samarbetet inom ramen för EDA. Utskottet delar regeringens ståndpunkt att samarbetet inom EDA har inneburit bättre möjligheter för Försvarsmakten att verka effektivt och även har förbättrat förutsättningarna för en mer effektiv materieförsörjning. Utskottet konstaterar att arbetet med industri- och marknadsfrågor inom EU har att beakta försvarsmaterielmarknadens särart och behovet av att tillgodose medlemsstaternas säkerhetsintressen inom ramen för den gemensamma marknaden.

Utskottet vill vidare understryka att en internationellt konkurrenskraftig teknikinivå i ett internationellt samarbete också ger Sverige bättre möjligheter än annars att påverka det internationella exportkontrollarbetet i önskad riktning. Detta gäller främst inom EU, men även i ett bredare internationellt sammanhang.

Utskottet upprepar att deltagandet i det s.k. sexnationsinitiativet mellan de sex stora försvarsindustristaterna i Europa (Framework Agreement/Letter of Intent, FA/LoI) innebär att Sverige påverkar den försvarsindustri- och exportpolitik som utvecklas i Europa. Det ger direkt och indirekt ett större inflytande på EU:s framväxande försvars- och säkerhetspolitik. Utskottet anser att samarbeten om multilaterala ramverk ger utdelning i form av ett bättre resursutnyttjande ur ett europeiskt perspektiv och en mer harmoniserad och förbättrad europeisk och transatlantisk samverkansförmåga. EDA och samarbetet med Nato/Partnerskap för fredssamarbetet utgör här grundbultar, anser utskottet, tillsammans med FA/LoI-samarbetet och det nordiska samarbetet.

Mot bakgrund av utskottets överväganden avstyrks motion 2014/15:140 (V) yrkandena 2 och 3 samt motion 2014/15:2961 (SD) yrkande 14.

Övrigt yrkande

Utöver de yrkanden som behandlas tidigare i detta betänkande finns förslag i en motion som är föremål för förenklad motionsbehandling enligt de riktlinjer som riksdagen har fastslagit med anledning av Riksdagskommitténs betänkande 2005/06:RS3 och i enlighet med promemorian Förenklad motionsbehandling under valperioden 2014–2018 som utrikesutskottet

fastställde i oktober 2014. Utskottet har vid en genomgång och beredning funnit att det yrkande som redovisas i bilaga 2 inte kan vara aktuellt för något tillkännagivande från riksdagen. Efter denna behandling avstyrker ett enigt utskott motionen. Skrivelse 2014/15:114 läggs till handlingarna.

Reservationer

1. Krigsmateriellagstiftning och demokratikriterium, punkt 1 (V)

av Lotta Johnsson Fornarve (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:3047 av Hans Linde m.fl. (V).

Ställningstagande

Nedrustning, demokratisering och ökad respekt för de mänskliga rättigheterna är centrala mål för den svenska utrikespolitiken. Dessa mål är inte förenliga med vapenexport till diktaturer, krigförande stater eller till stater som kränker de mänskliga rättigheterna. Sverige måste bli bättre på att höja sin röst och fördöma brott mot de mänskliga rättigheterna. För att kunna göra det med trovärdighet krävs att Sverige slutar beväpna auktoritära regimer. Sveriges regelverk för export av krigsmateriel bör därför förändras i grunden. Det får inte finnas några möjligheter till undantag eller kryphål i lagstiftningen som möjliggör vapenexport till diktaturer, krigförande stater eller till stater som kränker de mänskliga rättigheterna.

Krigsmaterielexportöversynskommittén ska senast den 30 juni till regeringen överlämna sitt förslag till ny krigsmateriellagstiftning i syfte att skärpa exportkontrollen gentemot icke-demokratiska stater. Regeringen bör återkomma till riksdagen med ett förslag om en ny krigsmateriellagstiftning senast vid årsskiftet 2015/16.

2. Internationell samverkan om exportkontroll av krigsmateriel, punkt 2 (M)

av Sofia Arkelsten (M), Margareta Cederfelt (M), Göran Pettersson (M) och Sotiris Delis (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:2993 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 21.

Ställningstagande

Sverige har av utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiska skäl valt att i viss utsträckning tillåta export av krigsmateriel. Genom att delta i internationella samarbeten på försvarsmaterielområdet säkrar vi Sveriges långsiktiga utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiska intressen. Ytterst handlar det om att slå vakt om Sveriges långsiktiga säkerhet.

Sverige ska ha en strikt exportkontrollagstiftning. I juni 2012 fattade alliansregeringen beslut om en parlamentarisk kommitté för översyn av exportkontrollen av krigsmateriel. Kommittén ska i juni 2015 lämna förslag till ny krigsmateriellagstiftning i syfte att skärpa exportkontrollen gentemot icke-demokratiska stater.

På det internationella planet är det viktigt att normer ställs upp för vad som utgör legitim handel och vad som bör undvikas för att inte bidra till att underblåsa konflikter eller bidra till att den internationella humanitära rätten och de mänskliga rättigheterna kränks. Den okontrollerade spridningen av små och lätta vapen måste bekämpas eftersom dessa vapen skördar närmare en halv miljon dödsoffer varje år. Ett universellt, juridiskt bindande fördrag som globalt stärker kontrollen av handeln med konventionella vapen utgör den mest effektiva vägen att komma till rätta med den gränsöverskridande illegala vapenhandeln som föder väpnade konflikter och instabilitet. Det är viktigt att skärpa kraven på världens länder att upprätthålla effektiva kontrollapparater.

Risken för spridningen av massförstörelsevapen har ökat de senaste åren. Iran och Nordkorea fortsätter att utmana det internationella samfundet och icke-spridningsregimen är satt under hårt tryck. Målet är en värld fri från massförstörelsevapen. Det är viktigt att stödja Global Zero-initiativet och den konkreta färdplan som har presenterats för att avveckla alla kärnvapen till 2040. Utvecklingen på nedrustningsområdet styrs nästan uteslutande av dagens kärnvapenländer. Dessa måste gå före och minska sina egna kärnvapenarsenaler för att med trovärdighet kunna driva icke-spridningsfrågorna. Även de taktiska kärnvapnen måste omfattas av nya nedrustningsavtal och ett provstoppsavtal måste skyndsamt komma på plats. Utvecklingen av missilförsvar utgör också en viktig komponent i icke-spridningsarbetet eftersom det bl.a. syftar till att ta bort drivkraften för länder att utveckla massförstörelsevapen och missilteknologi. Det råder fortfarande en osäkerhet kring hur verkningsfulla dessa system kommer att bli, men vi välkomnar denna utveckling under förutsättning att den utformas på ett inkluderande sätt och ligger i linje med internationella avtal.

Det är angeläget att det avtal som reglerar konventionella stridskrafter i Europa, det s.k. CFE-avtalet, vidmakthålls och efterföljs för att säkra ett tryggt och stabilt Europa.

3. EU:s gemensamma ståndpunkt, Europeiska försvarsbyrå (EDA), punkt 3 (SD)

av Julia Kronlid (SD) och Björn Söder (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:2961 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkande 14 och avslår motion

2014/15:140 av Stig Henriksson m.fl. (V) yrkandena 2 och 3.

Ställningstagande

På försvarsmaterielsidan finns inom EU tankar på en långtgående försvarsindustristrategi för unionen. Denna utveckling kan innebära att medlemsstaternas forskningsanslag samlas inom EU:s ram för gemensamt nyttjande i större skala utanför marknaden. Det finns en stor risk för att en sådan utveckling slår ut den svenska försvarsindustrin. Andra medlemsländer tar för sig i gemensamma projekt medan Sverige backar. Sverige bör satsa på försvarsmaterielsamarbeten med enskilda länder: de nordiska länderna i första hand, men även länder inom sexnationerssamarbetet (Sverige, Frankrike, Italien, Spanien, Storbritannien och Tyskland). Andra lämpliga samarbetsländer är Schweiz, Brasilien och Indien. Den svenska försvarsindustrin har på egen hand visat vägen till flera viktiga samarbeten.

4. EU:s gemensamma ståndpunkt, Europeiska försvarsbyrå (EDA), punkt 3 (V)

av Lotta Johnsson Fornarve (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:140 av Stig Henriksson m.fl. (V) yrkandena 2 och 3 samt
avslår motion

2014/15:2961 av Mikael Jansson m.fl. (SD) yrkande 14.

Ställningstagande

Produktion och utveckling av krigsmateriel är en central del av EU:s säkerhetspolitik. Starka krafter styr utvecklingen mot en gemensam politik och upphandlingsprocess för försvarsmateriel inom EU. Sedan 2007 finns en strategi för en starkare och mer konkurrenskraftig försvarsindustri i EU som innebär att ett ännu större fokus riktas mot lösningar som gynnar marknadskrafter och ekonomiska aktörer. Det ökade samarbetet inom krigsmaterielområdet mellan EU:s medlemsländer är oroande.

Sverige ska vara en föregångare när det gäller lagstiftning som rör export och import av krigsmateriel. Sverige bör motsätta sig alla riktlinjer eller regelverk inom EU som kan leda till att vår möjlighet att reglera vapenhandeln begränsas.

Europeiska försvarsbyrån bildades 2004. Byråns syfte är att utveckla försvarskapaciteten, stärka samarbetet om krigsmateriel, stärka försvarsindustrin i Europa samt främja militär forskning och utveckling. EDA växer och Sverige har anställd personal på plats. EDA är en del av EU:s militarisering och upprustning. Sverige bör lämna Europeiska försvarsbyrån.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2014/15:114 Strategisk exportkontroll 2014 – krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden.

Följdmotionen

2014/15:3047 av Hans Linde m.fl. (V):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen senast vid årsskiftet 2015/16 bör återkomma till riksdagen med ett förslag på ett nytt regelverk för svensk vapenexport.

Motioner från allmänna motionstiden 2014/15

2014/15:140 av Stig Henriksson m.fl. (V):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör motsätta sig alla riktlinjer eller regelverk inom EU som kan leda till att vår möjlighet att reglera Sveriges vapenhandel begränsas.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska lämna Europeiska försvarsbyrån (EDA).

2014/15:1984 av Pernilla Stålhammar (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Rymdbolagets verksamhet bör genomlysas för att avgöra om den ska underställas den strategiska exportkontrollens granskning då dess verksamhetsområde och tjänster kan användas för militära ändamål.

2014/15:2961 av Mikael Jansson m.fl. (SD):

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör avstå från att bli underställt en EU-försvarsindustristrategi (avsnitt 3.10).

2014/15:2993 av Karin Enström m.fl. (M):

21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 4.5 Ökad säkerhet genom internationella avtal och exportkontroll.

BILAGA 2

Motionsyrkande som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 5

Övrigt yrkande

Motion	Motionär	Yrkande
2014/15:1984	Pernilla Stålhammar	1
